

УТВЪРЖДАВАМ:

Д-Р АНТОАН ТОНЕВ
Директор на СМГ „Паисий Хилендарски“

П Р А В И Л Н И К
ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА
ОБУЧЕНИЕ, ВЪЗПИТАНИЕ И ТРУД В
СОФИЙСКА МАТЕМАТИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ
„ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

РАЙОН „ОБОРИЩЕ“
СОФИЯ

ГЛАВА ПЪРВА

Раздел I Общи положения

Чл. 1. С този правилник се определят изискванията за осигуряването на безопасни условия на обучение, възпитание и труд в Софийска математическа гимназия „Паисий Хилендарски“.

Чл. 2. Правилникът има за цел да конкретизира основните изисквания, които трябва да се спазват при провеждане на обучението, възпитанието и труда, предотвратяването на евентуални трудови злополуки и заболявания на учениците, получени в резултат от учебния процес или при провеждането на екскурзии, летни и зимни лагери, зелени училища и други.

Раздел II

Права, задължения и отговорности на длъжностните лица и учениците за осигуряване на безопасни условия за обучение, възпитание и труд

Чл. 3. Директорът е длъжен да осигури:

1. Спазването на Закона за здравословни и безопасни условия на труд / обн., Д.В. бр.124 от 23.12.1997г./, Наредба №3 от 14.05.1996г. за инструктажа на работниците и служителите по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана, Инструкция от 5 юли 1996г. за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета /обн., Д.В. бр. 61 от 1996г./, Указание от 17.01.1997г. на МОН по прилагането на Инструкцията за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета.
2. Подходящи стаи за кабинети.
3. Прилагането на изискванията за безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана на класните стаи и кабинети.
4. Необходимото противопожарно оборудване, както и изправността на наличните противопожарни съоръжения.
5. Изправността и надеждността на пътищата за евакуация, правилната експлоатация на отоплителната и ел. инсталации.
6. Запознаването на учениците, педагогическия и непедагогическия персонал, родителите с правилата за осигуряване на безопасни условия за обучение, възпитание и труд.
7. Регистрирането и отчитането на злополуките и професионалните заболявания по установения ред.
8. В края на учебните занятия да докладва на ПС и да анализира безопасността на обучението, възпитанието и труда през годината.
9. Контролиране спазването на изискванията на безопасни условия на обучение, възпитание и труд и отговаря за тяхното изпълнение, както и изпълнението на инструктажа по безопасност.

Чл. 4. Домакинят или зам.-директора АСД е длъжен в началото на учебната година да инструктира педагогическия и непедагогическия персонал за ползването на електрическите уреди и съоръжения, ел. инсталации и отоплителната инсталация, местата на училищната

сграда, които застрашават живота и здравето на учениците. Проведеният инструктаж се отразява в специална книга срещу подпис на инструктираните.

Чл. 5. Класните ръководители са длъжни:

1. Да извършат необходимия периодичен инструктаж по безопасността на учениците в първите два учебни дни на всеки срок.
2. Да вписват проведения с учениците инструктаж в специална тетрадка за инструктажите.
3. Преди екскурзии, лагери и походи да инструктират учениците за основните правила с цел да бъде осигурено безопасното им провеждане.

Чл.6. Забранява се увеличаването продължителността на учебния час и съкращаването междучасията от учителите, което води до преумора, намаляване вниманието и увеличаване опасността от злополуки.

Чл. 7. Учениците са длъжни:

1. Да изслушват началния и периодичния инструктаж за правилата за безопасност и хигиена, и противопожарна охрана.
2. Да се разписват в специална книга или на специална бланка за инструктажа, с което удостоверяват, че са им известни правилата за безопасните условия за обучение, възпитание и труд и се задължават да ги спазват.
3. Да спазват правилата за безопасност и култура при пътуване в обществения транспорт.
4. Да спазват строго учебното време, както и разпоредбите по безопасност на труда и правилата за вътрешния ред и дисциплината в училището, като изпълняват стриктно дадените им указания в това направление.
5. Да знаят разположението на противопожарните съоръжения в училището, както и използването им при гасене на пожар.
6. Да знаят основните правила за оказване на първа помощ при злополуки.
7. Да не ползват под никакъв предлог без необходимост противопожарните съоръжения.
8. Да не сядат по первазите на прозорците, да не се надвесват от прозорците, да не се качват върху столове и/или чинове в близост до отворени прозорци и да не се спускат по парапетите на стълбищата.

ГЛАВА ВТОРА

Условия, изисквания и правила за безопасно и здравословно провеждане на обучението, възпитанието и труда

Раздел I

Изисквания към машините, съоръженията и работните места за безопасна работа

Чл. 8. Работата с ел. инсталациите и ел. ток трябва да се извършва в съответствие с изискванията, като се спазват следните правила:

1. Конструкцията, видът на изпълнението, начинът на монтажа и класа на използваните машини, апарати, уредби, кабели, проводници и др. ел. съоръжения трябва да отговарят на номиналното напрежение на мрежата или уредбата, условията на обкръжаващата ги

- среда /влажна, взривоопасна и др./ и на изискванията на споменатите правилници и стандарти.
2. Използваните в ел. уредби съоръжения по своите нормирани, гарантирани и изчислителни характеристики трябва да съответстват на работните условия на дадената ел. уредба.
  3. При всяка ел. уредба трябва да бъде осигурена възможност за лесно разпознаване на частите, отнасящи се до отделните нейни елементи. Схемата и трябва да бъде проста и ясна, съоръженията подходящо разположени и с необходимото оцветяване, надпис, маркировка и сигнализация.
  4. Тоководещите части на ел. машините и инсталации, намиращи се на достъпна височина, трябва да бъдат сигурно изолирани или оградени.
  5. За да не се допусне нещастен случай при евентуално нарушение на изолацията, токопроводните части на ел. консуматорите и съоръженията, които нормално не са под напрежение, трябва да бъдат предпазно занулени или електрообезопасени по друг начин, против допирно напрежение.
  6. Състоянието на изолацията и сигурността на електрообезопасяването трябва да бъдат проверявани най-малко 2 пъти през годината от компетентни органи.
  7. Експлоатацията на подвижни електроконсуматори за напрежение над 42 волта, които не са с двойна изолация на корпуса се допускат само, ако се захранят чрез контакти и щепсел тип "шуко" или са осигурени против допирно напрежение с помощта на автоматично изключващо устройство.
- Прокарването на ел. проводници от силови и съобщителни инсталации в една и съща тръба е ЗАБРАНЕНО.
  - Всички електрически табла – главни, разпределителни и пускови трябва да бъдат изключвани.

Раздел II

Хигиенни изисквания и здравословни изисквания на работните места

- Чл. 9.** По време на учебните часове през зимните месеци в класните стаи и кабинети температурата трябва да бъде не по-малко от 18 градуса по Целзий.
- Чл. 10.** През зимните дни е необходимо редовно да се почистват дворът и тротоарът пред училището, за да се предотврати замръзване и възможността от подхлъзване.
- Чл. 11.** Всички стълби в сградата на училището трябва да имат здрави перила.
- Чл. 12.** През междучасията трябва да се осигурява неколкочратна обмяна на въздуха в класните стаи и кабинетите.
- Чл. 13.** Във всички класни стаи и кабинети трябва да се вземат мерки за максималното използване на естественото осветление.
- Чл. 14.** Осветителните тела, прикрепени към тавана, трябва да са подредени правилно, за да не правят сянка и да има еднаква интензивност на осветяване.

Раздел III Противопожарна охрана

Чл. 15. Противопожарни изисквания към помещенията:

1. На територията и в помещенията на училището трябва да се поддържа чистота. Всички горими отпадъци и смет да се изнасят своевременно.
2. Към всички сгради и съоръжения по всяко време трябва да бъде осигурен свободен достъп. Пътищата, проходите и входовете към сградите и съоръженията трябва да бъдат винаги в изправност, свободни от всякакви материали, а през зимата почистени от сняг.
3. Евакуационните изходи трябва да бъдат устроени и поддържани съобразно изискванията на противопожарните строително-технически норми.
4. Вратите, определени за евакуация, трябва да се отварят навън, да бъдат винаги свободни от всякакви материали с оглед винаги да могат да се отварят. При необходимост се допуска да бъдат заключвани, като за изправността на заключващото съоръжение отговаря директорът. За осигуряване на бързо отключване трябва да има комплект ключове за евакуационните врати. Единият комплект ключове трябва да бъде на определено място, известно на всички от персонала.

Чл. 16. Противопожарни изисквания при провеждане на масови мероприятия в училището: тържества, олимпиади, спектакли и др.:

1. Организаторите на мероприятиято, преди започването му, щателно трябва да проверят помещението, запасните изходи и осигурителните средства за гасене.
2. През времето на провеждане на мероприятиято при учениците трябва да присъства дежурен учител, инструктиран за правилата на противопожарна охрана и правилата за евакуация на учениците в случай на пожар.
3. При провеждане на масови мероприятия е забранено:
  - произвеждането на светлинни ефекти с използване на химически вещества, които могат да причинят пожар;
  - да се загаси напълно светлината в помещението;
  - да се обличат учениците с костюми, пропити с огнезащитни състави.
4. При провеждане на новогодишни тържества е **ЗАБРАНЕНО**:
  - поставяне на елхата на разстояние по-малко от 1 метър от стената;
  - поставяне на елхата в положение, затрудняващо излизането от помещението;
  - украсяването на елхата с играчки и памук, пропити с огнено-запалителни състави;
  - използването на свещи, бенгалски огън и др. подобни.

Раздел IV

Правила и изисквания за безопасна работа в учебните кабинети по физика и химия, физкултурния салон и физкултурната площадка

Чл. 17. Кабинетите трябва да имат в непосредствено съседство хранилище и да бъдат подходящо осветени. Учениците са задължени да спазват безупречен ред, чистота и всички правила за качествено и безаварийно провеждане на опитите.

Чл. 18. ЗАДЪЛЖИТЕЛНО трябва да се спазват следните правила:

1. Преди започване на лабораторните занятия е необходимо учителят да инструктира учениците за методите за провеждане на опитите, като обърне внимание на опасните моменти.
2. При възникване на неясноти при провеждане на опита, работата веднага да се прекрати. Всяко повтаряне на опита или завършване на други опити да се осъществява само след съгласието на учителя.
3. Забранено е на учениците да:
  - опитват на вкус веществата;
  - да използват неизмити съдове;
  - да хващат реактивни стъкла и банки с мокри или сапунени ръце;
  - да насочват отворите на епруветките към съучениците си или към лицето си;
  - да изнасят извън кабинета химични вещества;
  - да носят храни и да се хранят в кабинета по химия;
  - да влизат в кабинета без присъствието на учител.
4. Учителят е **ДЪЛЪЖЕН** строго да спазва нормативите за допустимите количества опасни за живота и здравето вещества – отрови, реактиви, самозапалващи се, взривни и др.

Чл. 19. При провеждането на учебните часове по физическо възпитание и спорт **ТРЯБВА** да се спазват следните правила:

1. Физкултурният салон и физкултурната площадка **ТРЯБВА** да са оборудвани с необходимите уреди и съоръжения, като уредите и съоръженията трябва да бъдат здрави и стабилно закрепени.
2. Да не се допуска от учителя игра на уреди, които са физически износени и крият опасност от нараняване.
3. Да се поддържа в изправност закрепването на спомагателните части /винтове, обтегачи, възли, точки и др./
4. Да се поддържа ред и последователност при изпълнение на упражненията, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и др., криещи опасност от сблъсквания, падания при разсейване на вниманието или уплаха.
5. Учителят трябва да оказва помощ при изпълнението на трудни елементи от упражненията и да осигурява предпазвания от травми в случай на несполучливи опити.
6. **АБСОЛЮТНО** необходимо е да се следи за психическото и физическото състояние на учениците и при наличие на отклонения да не се изисква изпълнение на трудни елементи.
7. Баскетболните табла, хандбалните врати и др. трябва да бъдат закрепени стабилно, по подходящ начин. При работа с уреди **СТРОГО** да се наблюдава да няма ученици около попаденията или периметъра, в който би попаднал евентуално изпуснатия уред.

ГЛАВА ТРЕТА **ИНСТРУКТАЖ И ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ, ХИГИЕНА НА ТРУДА И** **ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА**

Чл. 20. Инструктажите по безопасност, хигиена на труда и ППО са: начален на работното място, периодичен и извънреден.

Чл. 21. Инструктажите се провеждат по време на работа.

Чл. 22. Провежданите инструктажи се записват в специална книга за инструктажа.

Чл. 23. Целта на началния инструктаж е лицата, които постъпват на работа да бъдат запознати с основните правила и изисквания по безопасност, хигиена на труда и ППО на територията на училището, както и с вида и характера на извършваната работа и възможните рискове и изискванията към тяхното поведение с оглед запазване здравето и живота им.

Чл. 24. Инструктажът на работната място е практическо запознаване на работника или служителя с конкретните изисквания за безопасност на изпълнение на трудовата дейност.

Чл. 25. Периодичният инструктаж има за цел да поддържа знанията по безопасност, хигиена на труда и ППО.

Чл. 26. Извънредният инструктаж се провежда след смъртна, тежка, аварийна трудова злополука, пожар, природно бедствие, при констатирани груби нарушения на нормите и изискванията по безопасност, хигиена на труда и ППО, както и с работещите, отсъствали от работа повече от 45 дни, независимо от причините за отсъствието.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Правилникът за осигуряване на безопасни условия на обучение, възпитание и труд се утвърждава от директора на училището не по-късно от началото на учебната година.

§ 2. Настоящият правилник се издава на основание на Закона за здравословни и безопасни условия на труд / обн., Д.В., бр. 124 от 1997г./ Наредба №3 за инструктажа на работниците и служителите по безопасност, хигиена на труда и ППО /обн., Д.В., бр. 44 от 1996г./ и Инструкцията от 5 юли 1996г. за изискванията за безопасни условия за обучение, възпитание и труд в системата на народната просвета /обн., Д.В., бр. 61 от 1996г./.

ИНСТРУКТАЖ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД

Учениците са длъжни да спазват следните правила за безопасност по време на пребиваването им в училище:

1. Забранява се на учениците да тичат, скачат и да се боричкат в класните стаи и училищните коридори.
2. Забранява се на учениците качването по первазите на прозорците, надвесването от тях и качването на столове, чинове и работни маси в близост до отворени прозорци.
3. По време на извънкласни и извънучилищни мероприятия учениците задължително и стриктно спазват указанията на учителите.
4. Забранява се на учениците да пипат и боравят с учебно-технически средства и пособия в отсъствието на учител.
5. Категорично е забранено на учениците да пипат здрави или счупени контакти и електрически ключове. При откриване на повредени или счупени контакти или електрически ключове са длъжни незабавно да уведомят учителя.
6. Забранява се на учениците да носят в училище предмети, които могат да застрашат живота и здравето на съучениците им.
7. Да пазят училищното имущество, да изхвърлят отпадъците само на определените за това места.
8. Да не пушат и да не употребяват алкохолни напитки, упойващи медикаменти и наркотици.
9. Да не излизат извън двора на училището в рамките на учебния ден (без знанието и разрешението на учител).
10. Да не нанасят щети на базата (всяка щета се заплаща от ученика или от неговия родител).
11. Да спазват установения дневен режим и програма
12. Да се отнасят толерантно и дружелюбно към съучениците си, да си помагат взаимно

Запознати с инструктажа:

№ в класа	Име, презиме и фамилия	Подпис
1		
2		
3		
...		

Инструктирал:.....
(.....)